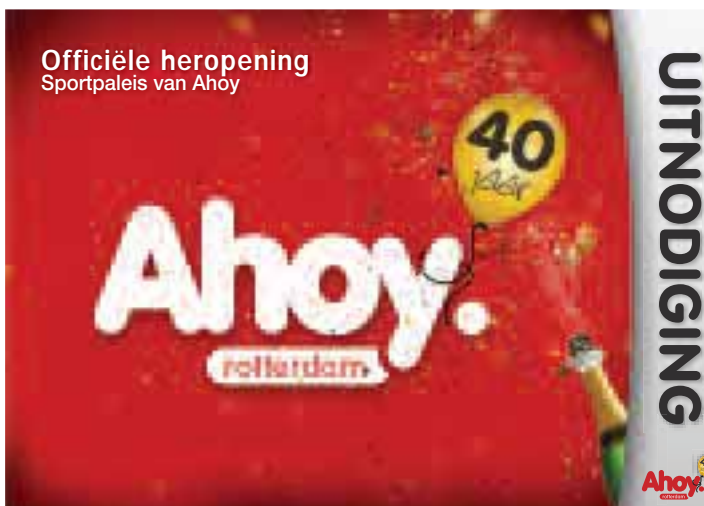

INHOUD

- UIT DE VERENIGING, COLOFON 2
- VOORWOORD VAN DE DIRECTEUR VAN AHOY 3
- AHOY, DE VOORGESCHIEDENIS 4
- DE BOUW 6
- 40 JAAR BESTUURLIJKE GESCHIEDENIS 7
- BULLETIN 11
- JEUGDLAND 15
- LEDEN IN DE SCHIJNWERPERS 17
- NOGMAALS HET KEEZENDING 18
- AGENDA 19
- FOTOPUZZEL 20

Ahoy is de afgelopen jaren in een nieuw jasje gestoken. Een van de trosten van Rotterdam-Zuid kan er weer jaren tegen en is klaar om honderduizenden bezoekers te ontvangen. In deze Kroniek besteden we ruim aandacht aan de geschiedenis van het Sportpaleis, de Beurs- en Evenementenhallen en het Congres- & Vergadercentrum. Een geschiedenis die niet pas 40 jaar oud is, maar al teruggaat tot de jaren dertig van de vorige eeuw.

Uitnodiging voor de officiële opening van Ahoy' in 1971

UIT DE VERENIGING

In de afgelopen maanden werden de volgende mensen lid van het Genootschap.

Februari

Dhr. G.A. den Drijver, Dhr. J.C.A. Goverde, Dhr. E. Jager Vieira, Mw. M. van Neste, Dhr. G. Frishert, Dhr. R.J.A. Mildenberg, Mw. H.M. Mildenberg-Kleuver, Dhr. M.P.A. Schipper, Dhr. D.H. Stuijt, Dhr. C.P. Groenenboom, Dhr. B.M. van den Berg en Dhr. W.F.J. Hamann (allen te Rotterdam), en Dhr. H.J.W. Ligthart (Ridderkerk).

Maart

Mw. A.G. Aarsen (Rotterdam), Dhr. B.A. Elvers (Capelle a/d IJssel), Dhr. J.H. van der Laaken (Rhoon), Dhr. F.L. Noordergraaf (Leerdam), Dhr. M. Rietdijk (Rotterdam), Mw. Rietdijk-Poeljes (Rotterdam), Dhr. A. Speelman (Rotterdam), en Dhr. M.C. Voogd (Rotterdam). •

LEZERS EN BESTUURSLEDEN SCHRIJVEN

Herinneringen aan Ahoy

Voor de studie economie had ik mij in 1970 ingeschreven bij de Nederlands Economische Hogeschool. De eerste colleges volgde ik in het nog niet afgebouwde complex op Woudestein. Tijdens het eerste college algemene economie gaf professor Lambers op fijnzinnige wijze aan dat we onze linker en rechter buurman even kort moesten aankijken en ons dan moesten realiseren, dat één van de drie niet door de propaedeuse tentamens heen zou komen. Dat hakt erin en blijft even hangen bij 1000 studenten in de nog nieuw ruikende aula.

Gezien de beperkte ruimte aan de Burgemeester Oudlaan zouden de propaedeuse tentamens worden afgenomen in het nieuwe Ahoy. Met de metro naar het Zuidplein en de meeste studenten liepen over de fly-over naar Ahoy. Daar stonden 1000 tafeltjes op redelijke afstand van elkaar in een grote zaal. Indrukwekkend! Door die zichtbare massaliteit voelde ik pas daar dat één derde het tweede jaar niet zou halen.....

Aad Koster

In deze Kroniek treft u verspreid een aantal andere herinneringen aan Ahoy aan. •

colofon

De Kroniek is een uitgave van Historisch Genootschap
Roterodamum

Redactie

Sjaak van der Velden
Spangesekade 78a
3027 GK Rotterdam
telefoon: 06 22429959
e-mail: sjaakvldvelden@gmail.com

Illustraties: GAR, eigen collectie, Ahoy
Vormgeving: Studio Gescher, BNO, Leiderdorp
Lay-out en druk: Graféno

Oplage: 3.250 exemplaren

Website: <http://www.rotterdamum.nl>

Secretariaat en Ledenadministratie HGR

C. Hartsuiker
Postbus 23148, 3001 KC Rotterdam
telefoon: 0184-682291
Giro 77300
e-mail: rotterdamum@rotterdamum.nl

contributie: €30,00 per jaar
ondersteunend gezinslidmaatschap: €10,00 per jaar

Leden ontvangen het Rotterdams Jaarboekje en vijf keer per jaar de Kroniek. Bovendien zijn zij welkom op alle door Roterodamum georganiseerde bijeenkomsten, lezingen en excursies.

De volgende Kroniek verschijnt rond 1 september 2011.
Sluitingsdatum kopij 1 augustus 2011.

DIERBARE HERINNERINGEN AAN VEERTIG JAAR AHOY

Als jarenlang lid van het Historisch Genootschap Roterodamum – wie anders dan ons aller Hans Horsting heeft me tot het lidmaatschap verleid – is het me een hele eer om in deze prachtige Kroniek iets te mogen vertellen over Mijn Ahoy.

Ahoy bestaat veertig jaar maar terecht staat in deze Kroniek dat de geschiedenis veel verder teruggaat, ruim tachtig jaar. Naar de Nenijto, Nederlandse Nijverheidstentoonstelling, in 1928 in de gelijknamige hallen, naar Rotterdam Ahoy! in 1950 in het kader van de Wederopbouw van Rotterdam in de latere Ahoy-hal nabij het voormalige Dijkzigt Ziekenhuis en tenslotte in 1971 – 20 jaar later – de verhuizing naar de huidige locatie op Rotterdam Zuid. Ahoy met uitroepteken (Ahoy!) werd al gauw Ahoy met apostrof (Ahoy') en tenslotte werd er een punt achtergezet en is het gewoon Ahoy. In de loop van die veertig jaar is Ahoy een begrip in Rotterdam, Nederland en ver daarbuiten geworden: zo'n 40 miljoen mensen wisten de weg naar Ahoy te vinden, waarvan ruim 25 miljoen ons Sportpaleis bezocht waar al meer dan 1500 concerten door meer dan 350 artiesten/bands plaatsvonden en we al zo'n 2200 evenementen hebben mogen beleven.

Ik ben geboren en getogen op Rotterdam-Zuid en heb Ahoy letterlijk gebouwd zien worden. Ik zat toen op het Montfort College en in de pauze tussen de middag gingen we altijd een beetje rondhangen op de bouw. Machtig vonden we dat. Wie had toen kunnen bedenken dat ik later directeur van Ahoy zou worden. Dat ben ik nu ruim 15 jaar en sinds 2006 samen met mijn managementteam ook eigenaar van Ahoy. Die 15 jaar zijn voorbijgevlogen, altijd weer nieuwe uitdagingen en nieuwe kansen: "never a dull moment" in Ahoy.

Onze corebusiness draait kort gezegd om het accommoderen en organiseren van beurzen, evenementen, concerten, congressen en vergaderingen in ons (onlangs geheel gemoderniseerde) Sportpaleis, onze Beurs- & Evenementenhallen en ons Congres & Vergadercentrum. Met zijn drieën vormen ze een unieke combinatie om omvangrijke evenementen te kunnen huisvesten als het ABN Amro World Tennis Tournament, het North Sea Jazz Festival maar ook Night of the Proms of onze maritieme vakbeurs Europort waarvoor zelfs tijdelijke hallen gebouwd worden.

Vele evenementen spreken nog tot de verbeelding of halen dierbare herinneringen naar boven zoals verderop in de Kroniek te lezen is. Ook de tentoonstelling 'Beleef 40 jaar Ahoy' in de centrale entree van Ahoy laat een aantal van die herinneringen zien.

Wie is er niet opgegroeid met de legendarische krentenbol, het pakje melk en het banaantje dat alle kinderen die Jeugdland (nu Jeugdvakantieland) bezochten, "gratis" kregen uitgereikt. Met het Kerstcircus, de 50 concerten van Lee Towers (binnenkort geëvenaard door Frans Bauer), de Zesdaagse of De Vrienden van Amstel LIVE!

Wie bewaart er geen prachtige herinneringen aan z'n eerst concert? Voor mij was dat Pink Floyd om precies te zijn op 3 april 1971 en ook nog eens het eerste concert in Ahoy! waarna er honderden concerten van vele beroemdheden gevolgd zijn van Frank Zappa tot Sting en van Diana Ross tot André Hazes. Een overzicht daarvan is te vinden in het 300-pagina's tellende jubileumfotoboek "Ahoy 40 years in concert".

Dit boek is met haar beperkte oplage een collectors item maar voor Roterodamum leden te winnen! Kijk hiervoor gauw op pagina 20.

Vele kippenvelmomenten als een nieuw evenement op punt van beginnen stond; toen eindelijk de deuren open gingen voor het eerste North Sea Jazz Festival in Rotterdam en Ahoy. Hoe zouden de bezoekers de overgang van Den Haag naar Rotterdam ervaren? In één keer goed, bleek later. Of de heropening van het Sportpaleis op 21 januari jl., een feest om nooit te vergeten.

Er valt nog heel veel te vertellen over Ahoy maar dat lukt niet allemaal in deze Kroniek. Op de jaarvergadering van het Historisch Genootschap op 25 mei a.s. in Ahoy wil ik graag meer vertellen over de ontstaansgeschiedenis van Ahoy, de afgelopen 40 jaar en de recente modernisering van het Sportpaleis.

Ik wens u veel leesplezier met deze Ahoy-Kroniek en hoop u te mogen begroeten op de jaarvergadering op 25 mei a.s. in Ahoy.

Jos van der Vegt •

ROTTERDAM AHOY, DE VOORGESCHIEDENIS

Wie Rotterdam zegt, zegt ook Blijdorp, Doelen, Euromast en Ahoy. Alle toepasselijke namen voor plaatsen waar mensen na het voor Rotterdamers spreekwoordelijke harde werken kunnen ontspannen. Alle vier zijn ze enkele tientallen jaren oud en inmiddels al weer eenmaal of vaker gerenoveerd, opgeknapt of gerestyled. Onlangs kwam alweer de derde verbouwing van het enige complex dat op zuid staat gereed. Ahoy is klaar voor de komende jaren, hoewel je dat maar nooit zeker weet.

Ahoy bestaat veertig jaar, maar de eigenlijke geschiedenis gaat veel verder terug. Al in de middeleeuwen kende Rotterdam de St. Jorisdoele. Hier oefenden de schutters met hun bogen op doelen, waarna ze zich overgaven aan drank en muziek. In 1622 bouwde men een gebouw aan het Haagscheveer waar openbare concerten werden gegeven: de Doele. Aan de Coolsingel verving na 1844 de Groote Doelezaal de oude Doele van het Haagscheveer. Bijna een eeuw later nam men een nieuwe Doele in gebruik, maar dit gebouw overleefde het bombardement van 1940 niet.

In de negentiende eeuwse Doele werd niet alleen gemusiceerd maar er werden daar ook kleinere tentoonstellingen gehouden zoals in 1849 een expositie over Naaldkunst. De eerste tentoonstelling met een internationaal tintje was een presentatie van (exotische) voorwerpen als inzending voor de Wereldtentoonstelling, die in 1855 in Parijs plaatsvond. Ook in later jaren organiseerde men tentoonstellingen zoals die van 1905 in het 'Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen' aan de Schiedamsesingel waar Rotterdamse industrieproducten te zien waren. In 1916 vond in 'De Vereniging' aan de Schiekade een soortgelijk evenement plaats. Maar pas na de Eerste Wereldoorlog kreeg men in Rotterdam meer belangstelling voor internationale tentoonstellingen naar aanleiding van de Olympische Spelen die in 1928 in Amsterdam zouden worden gehouden. Een groep vooraanstaande Rotterdamers ondersteunde dat dit evenement zeer veel buitenlands bezoek zou trekken, waar ook Rotterdam zijn voordeel mee zou kunnen doen. Dit was reden om een tentoonstelling te organiseren over de Industrie, Scheepvaart, Handel en Bedrijfszorg. Voor deze Nederlandse Nijverheidstentoonstelling (die de naam Nenijs to kreeg) werden in de 'polder' Blijdorp vier houten paviljoens met stalen spanten gebouwd, waarmee zo'n 30.000 m² overdekte tentoonstellingsruimte werd gerealiseerd. De Nenijs to was voor Rotterdam een bijzondere gebeurtenis. Het was het jaar dat de stad 600 jaar bestond maar ook werd er voor het eerst sinds 1908 weer een kermis gehouden.

Vijftiger jaren

Toen Rotterdam zich enigszins begon te herstellen van de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog en de wederopbouw van de haven zo goed als voltooid was, lag een tentoonstelling over dit onderwerp en wat er in vijf jaar in Rotterdam bereikt was, voor de hand. Speciaal voor dit doel werd één van de oude Nenijs tohallen afgebroken en weer herbouwd op een terrein aan de Westzeedijk (waar nu de Medische Faculteit van de Erasmus Universiteit staat). Deze hal werd daar nog eens uitgebreid met twee kleinere hallen. Op de Eerste Wederopbouw dag in 1950 (18 mei) werd 'Rotterdam Ahoy!' geopend, een tentoonstelling die maar liefst zes maanden duurde en gedurende dat half jaar 1.650.000 bezoekers trok. De hele Maasstad stond destijds dan ook in het teken van deze expositie aan de Westzeedijk.

De hal, die speciaal voor deze tentoonstelling (tijdelijk) was neergezet, bleef bestaan en kreeg al gauw de naam 'Ahoy-hal'. Het beheer van de hal kwam in handen van de 'Stichting Ahoy tot exploitatie van tentoonstellingsruimten C.A.'. In 1953 bleken 'de Ahoy-hallen' van een onverwachte waarde bij de opvang van de slachtoffers van de watersnoodramp. In 1955 werd er nog een gebouw bijgezet voor Nationale Energie Manifestatie 1955 (E55): de Energiehal.

Deze hallen stonden echter in de weg toen het Dijkzigt-Ziekenhuis wilde uitbreiden met de Medische Faculteit van de Erasmus Universiteit. Ahoy verhuisde tijdelijk naar de Hofdijk, de Energiehal naar de Abraham van Stolkweg. De nenijs tohal bleef van 1966 tot 1970 in gebruik aan de Hofdijk en de Energiehal hield stand tot 1999 onder andere als thuisbasis van vele hardcore feesten.

Sjoukje Dijkstra inspireerde tot bouw Ahoy

Al in 1961 werd het initiatief geboren om een groot sportpaleis in Rotterdam op te richten. In die periode was Sjoukje Dijkstra het grote fenomeen in Nederland en zij inspireerde dan ook in eerste instantie tot dit vooruitstrevende plan. Het aanvankelijke privé-project nam in de loop der jaren een zodanige omvang aan dat de gemeente erbij betrokken raakte en het project uiteindelijk overnam.

In 1968 begon men met de bouw van het huidige Ahoy en in 1970 waren drie tentoonstellingshallen en het Sportpaleis gereed. In september van dat jaar werd Ahoy reeds in gebruik genomen met de Rotterdamse familiebeurs Femina. Uiteindelijk werd Ahoy op 15 januari 1971 officieel geopend door Z.K.H. Prins Claus.

Rotterdam was een prachtig en spraakmakend complex rijker, ontworpen door de architecten Van der Stoep en Groosman. En zodanig imposant dat hiervoor in 1972 de Nationale Staalprijs voor architectuur werd toegekend en een jaar later de Internationale Staalprijs voor architectuur. Vooral de staalconstructies in de tentoonstellingshallen en die van het dak van het Sportpaleis waren in die tijd zeer bijzonder. Architect F.G. van der Stoep, die vanaf het begin nauw bij het project betrokken was, vertelde in 1991 ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan: "De voorbereidingen tot en met het begin

van de bouw besloegen een periode van bijna tien jaar. Het was voor die tijd een enorm project, dat te maken kreeg met vele ups en downs. Maar toen na die eerste jaren de beslissing tot bouwen eindelijk werd genomen ging het razendsnel. Het unieke aan dit project was dat er tegelijkertijd getekend en gebouwd werd. Toen de eerste heipalen de grond ingingen, was nog niet precies bekend hoe het gebouw eruit zou komen te zien. En dat was en is nog steeds heel bijzonder".

Na de opening in 1971 was het project nog steeds niet afgerond. Er waren namelijk plannen om het complex uit te breiden met een hotel (naar buitenlands voorbeeld), maar ook de realisatie van een ijsbaan van 400 meter en een betere verbinding met het nabij gelegen metrostation Zuidplein behoorden tot de ambities van de architecten. Al deze plannen hebben in de jaren '70 veel aandacht gehad, maar zijn nooit gerealiseerd.

Uitbreiding

In 1978 werd ingestemd met de uitbreidingsplannen van Ahoy. De toenmalige Leuvehal, met een vloeroppervlakte van 2.880 vierkante meter en de toenmalige Eemhal (met 4.320 vierkante meter de grootste hal) werden in 1980 in gebruik genomen. Zeven jaar later werd de exploitatie verzelfstandigd. Door deze beslissing van de gemeente Rotterdam werd Ahoy een commerciële instelling die daardoor een stuk slagvaardiger kon handelen. Ook het type evenementen kon hierdoor worden uitgebreid, want eerder in de historie verbood het gemeentebestuur nog een Missverkiezing in Ahoy.

De aanvankelijke plannen voor de bouw van Ahoy waren uitgebreider en niet alles daarvan is gerealiseerd. Wel is er van begin af aan gekozen voor een ruime parkeergelegenheid. In 1980 werden behalve de uitbreiding van de hallen eveneens een congreszaal en kantoorruimte op de tweede verdieping afgebouwd.

Face-lifts

Als commercieel bedrijf bleef het noodzakelijk om alert te blijven op de eisen die aan een accommodatie als Ahoy worden gesteld. Daarom werd in 1988 besloten tot een grootschalige renovatie van het complex. Ahoy verkeerde destijds in een 'verloederde staat' en had te kampen met enorm achterstallig onderhoud. De grijze betonnen massa maakte plaats voor een lichte ruimtelijke ontvangsthal en de tentoonstellingshallen werden, evenals het Sportpaleis, opgeknapt en geschilderd. Het grootste deel van de renovatie werd echter aan het oog onttrokken. Een aanzienlijk deel van de in totaal ruim 11 miljoen euro (toen 25 miljoen gulden) kostende renovatie, was namelijk gestoken in de werktuigbouwkunde en de elektrotechniek. Uniek was dat tijdens deze grootschalige renovatie de exploitatie van Ahoy gewoon doorging. Ook omdat bij de verhuizingen in het verleden, grootschalige evenementen onderdak bij de concurrentie zochten en vervolgens niet terugkeerden naar het nieuwe Ahoy.

Eén van de meest ingrijpende veranderingen was toen wel het verwijderen van de wielerveding uit het Sportpaleis. In drie maanden tijd werd de inmiddels legendarische wielerveding gesloopt, simpelweg omdat deze niet meer rendabel was. Bovendien kon de vrijgekomen capaciteit in het Sportpaleis beter benut worden. De dakspanten werden verzwakt omdat de geluidsapparatuur die hieraan worden opgehangen steeds geavanceerder en zwaarder werd. En omdat ook de eisen voor

televisieopnamen veranderd waren, werd er een nieuw lichtplafond in het Sportpaleis aangebracht, dat destijds gold als een technisch hoogstandje.

In 1997 werd gestart met de volgende verbouwing. De meest in het oog springende onderdelen van de nieuwbouw uit die jaren waren de nieuwste beursshal van maar liefst 10.000 m², toen nog de Scheldehal genoemd, een ontvangsthal van 6.000 m² die tot Ahoy Plaza werd gedoopt en een compleet vernieuwde entree voor het Sportpaleis.

Daarnaast werden ook nieuwe horecafaciliteiten, alsmede nieuwe congres- en vergaderruimten en een kantorengedouw toegevoegd en vond er een uitbreiding van de parkeergelegenheid plaats. De markt blijft voortdurend in beweging en Ahoy ging hierin mee. In totaal was er met de facelift en de nieuwbouw een bedrag van ruim 52 miljoen euro (toen 115 miljoen gulden) gemoeid.

Dit bouwproject werd onder de naam Ahoy2000 gestart om in te kunnen spelen op de marktontwikkelingen; namelijk de steeds hogere eisen die aan een multifunctionele accommodatie als Ahoy werden en worden gesteld. De consument ziet in toenemende mate het bezoeken van een beurs als 'vrijtijdsbesteding', waardoor meer entertainment, showelementen en demonstraties worden verlangd. Een trend waarop Ahoy Rotterdam met de laatste renovatie heeft ingespeeld en haar gasten vanuit de gehele wereld kan ontvangen in een passende ambiance.

De laatste verbouwing

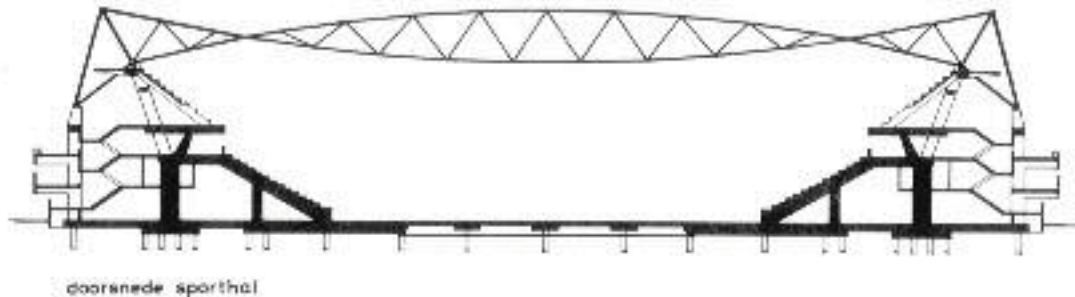
In 2009 werd begonnen met een grondige modernisering van het Sportpaleis. Zo is de bezoekerscapaciteit vergroot naar meer dan 15.000 mensen en heeft de beleving van de bezoeker bijzondere aandacht gekregen door ondermeer meer en ruimere horeca uitgiftepunten. Het gebouwvolume werd zoveel mogelijk in tact gelaten; alleen daar waar nodig is er een uitbreiding voorzien. De productietechnische eigenschappen van het gebouw zijn opgewaarderd om onder meer aan de eisen van internationale popartiesten te blijven voldoen; gebouweigenaar Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam greep de noodzakelijke renovatie aan om het Sportpaleis zo te verbouwen dat de accommodatie bij de beste van Europa zal blijven behoren. •

DE BOUW

In juli 1968 ging de eerste paal de grond in voor het Ahoy'complex. De aannemer was Bouwkombinatie Zuidplein, een samenwerkingsverband van Van der Vorm's aannemingsbedrijf NV en de NEDAM. Met deze bouw moest Rotterdam-Zuid een impuls krijgen, maar in de woorden van toenmalig wethouwer J. Worst kreeg heel Rotterdam er iets van plaatselijke, nationale en zelfs internationale betekenis bij. 'De Rotterdammers moeten veel geven (denk maar aan de luchtverontreiniging) en daarvoor moet wat worden terugedaan'.

Ten behoeve van het gehele complex zijn 1126 heipalen door een D30 installatie aangebracht. Het ging daarbij om geprefabriceerde betonpalen met een gemiddelde lengte van 22 meter. De lengte van de palen is bepaald na een grondonderzoek waarbij bleek dat er tot 14,5 à 17,5 meter onder het maaiveld veen- en kleilagen liggen. Daaronder liggen zandlagen van pleistocene oorsprong waar de heipalen op en in rusten. De bouw van de tentoonstellingshallen en het sportcomplex werd uitgevoerd in beton met stalen spanten en stalen dakplaten tot een oppervlakte van 9.000 vierkante meter en een inhoud van 252.000 kubieke meter. Opvallende kenmerken van het sportpaleis waren de vaste wielervedstrijd baan en de

mogelijkheid om in de piste een ijsbaan te installeren. Na het aanbrengen van de fundering en de opbouw zou op 15 januari 1971 prins Claus het complex officieel openen. Hij deed dat in het bijzijn van minister Klompé en burgemeester Thomassen van Rotterdam. In werkelijkheid was het complex al in gebruik, want reeds in september 1970 waren de tentoonstellingshallen geopend voor de huishoudbeurs Femina. Inmiddels hadden al meer dan 170.000 mensen de ingang gepasseerd. De officiële opening was spectaculair. Na de openingstoespraak van burgemeester Thomassen verrichtte prins Claus de openingshandeling. Daarna trad de Marinierskapel op gevolgd door een judoshow door oud-wereld en olympisch kampioen Anton Geesink. Het Rotterdams Philharmonisch Orkest onder leiding van Edo de Waart zorgde vervolgens voor muzikale omlijsting. De onlangs overleden Hans Boskamp hield een conference over sport, gevolgd door een lichtshow ontworpen door Franse en Ise van Heiningen. De nieuwe wielervedstrijd baan werd tenslotte ingewijd met een stayers-wedstrijd waaraan de beste Nederlandse profs meededen. Na de huldiging van de winnaar kon iedereen zich vervoegen aan de bar. Ahoy' was daarmee officieel geopend.

Herinneringen aan Ahoy

De 27ste november van 1971 hoort tot mijn allerbeste dagen, ondanks dat ik veertig jaar later wel wat details kwijt ben. In Ahoy trad Frank Zappa op. De serie concerten met Flo en Eddy. Het was een meer dan geweldig concert. Het was rock & roll, het was jazz, het was cabaret. Zappa zong in het Nederlands het legendarische 'Geef mij wat vloerbedekking onder deze vette zwevende sofa'. Nooit begrepen waar dat vandaan kwam. Maar iedereen in een deuk. Het was een zinderend concert. En als zo vaak speelde hij lang door. Zo lang dat de duizenden jongeren die terug richting Amsterdam of Utrecht moesten, massaal de laatste trein misten. Nachttreinen bestonden nog niet. Al dat volk bleef in centrum Rotterdam hangen. Waar moest je heen? Veel geld als 17 jarige had je niet. Dat werd

gehang. Dan weer in een snackbar, dan in een hal van een luxe appartementencomplex. Zelfs in een telefooncel. Steeds kwam je groepjes volledig gelukkige concertgangers tegen. Het was best koud die nacht. Maar de stemming was opperbest. Een uur voor vertrek hadden 'wij' de klaarstaande eerste trein naar Utrecht bezet. Geen plek meer vrij. Onwetenden die ruim op tijd hun trein wilden nemen en dachten zeeën van ruimte te hebben, troffen tot hun verbijstering een hele trein vol slaperig, innig tevreden langharig tuig aan.

Huub Sanders, Amsterdam •

AHOY, DE BESTUURLIJKE GESCHIEDENIS

Op 6 augustus 1965 vergaderde het bestuur van Ahoy over de ophanden zijnde verplaatsing van Ahoy'. Die verhuizing was nodig omdat na het regeringsbesluit een medische faculteit in Rotterdam te vestigen de gemeente die opleiding rond Dijkzigt wilde plaatsen. Enkele mogelijke nieuwe plekken waren het Xerxes-terrein (Noord), het gebied rond de noordelijke afrit van de Van Brienoordbrug en ook het terrein van Heliport.

Het bestuur maakt zijn wensen duidelijk. De belangrijkste wens is vanzelfsprekend dat de huidige exploitatie niet wordt stopgezet voordat een nieuwe locatie gereed is, omdat anders Rotterdam als tentoonstellingsstad ernstig benadeeld wordt. Bestaande beurzen zouden dan wel eens kunnen uitwijken naar Utrecht of Amsterdam. Toch besluit het gemeentebestuur dat het bestaande gebouw vanaf 20 januari 1966 zal worden afgebroken. Dat betekent dat er minstens een jaar geen Ahoy zal zijn. Het bestuur van Ahoy zal zolang proberen om de kleinere evenementen op andere locaties in de stad onder te brengen; de Energiehal zou nog wel tot ver in 1967 beschikbaar blijven.

Tijdelijke locatie

Op 11 februari 1966 boog de gemeenteraad zich over een voorstel voor de locatie van een tijdelijk tentoonstellingsgebouw. Twee locaties bleken geschikt: in de buurt van de Energiehal (nabij oude Ahoy) of op het Heliportterrein (Hofdijk/Pompenburg). Het werd het Heliportterrein.

Nieuwe locatie

Op 17 november 1967 ligt er een voorstel bij de gemeenteraad over de bouw van een nieuw tentoonstellingsgebouw nabij het Zuidplein. Er is wat betreft de locatie ook nog gedacht aan het voormalig Xerxes-terrein (Noord), maar dat zou te veel kosten, omdat een deel van dat terrein gebruikt is voor de stort van vuilnis. Zuidplein bleek daarom beter. Het gebouw zou een belangrijk element worden van dit stadsdeel Zuid en zou de toekomstige ontwikkeling van het stadsdeel een positieve impuls moeten geven. Er wordt afgezien van een sporthal en een tentoonstellingsgebouw op verschillende locaties. Twee gebouwen op één locatie kosten namelijk minder geld en ruimte. Op 30 november wordt het voorstel goedgekeurd.

Jaren zeventig Herstructurering Ahoy'

In 1972 valt het besluit om Sportpaleis Ahoy' onder te brengen bij de nieuw te stichten Dienst voor Sport en Recreatie (DSR), maar door het voornemen om ook het tentoonstellingsgedeelte hierbij onder te brengen worden de plannen voorlopig uitgesteld. Eind 1973 volgt een soortgelijk plan. Per 1 september 1974 wordt de wethouder Sport en Recreatie voorzitter van de Stichting Ahoy'; die wordt vervolgens opgeheven en de secretarie-afdeling van S&R neemt de activiteiten waar, en de beslissing over onderbrenging Ahoy' wordt uitgesteld tot de tweede helft van 1975. Het bestuur van de Stichting is erg verdeeld over de plannen, maar het gemeentebestuur is van oordeel dat de plannen moeten worden uitgevoerd, en neemt zich voor deze weldra voor de Gemeenteraad te brengen. Het Ahoy' personeel wordt medezeggenschap beloofd, en er wordt een POC (Personeels Overleg Commissie) van Ahoy' opgericht.

Er volgen nog diverse voorstellen en plannen, waarbij de grootste tegenstelling is die tussen voorstanders van een zelfstandig Ahoy' en diegenen die menen dat het onder de gemeente moet blijven. Zo wil de directeur van het sportpaleis, Harry Hofmeester, de beide takken van Ahoy' (sport en tentoonstellingsruimte) blijvend integreren als een zelfstandige eenheid.

De directeuren van verschillende gemeentelijke diensten willen het complex graag bij hun dienst inlijven. Er volgen onderzoeken en uitgebreide discussies. Wethouder Johan de Jong meldt daarop begin 1975 dat uit onderzoek is gebleken dat Ahoy' ondergebracht moet worden bij een grotere dienst, zoals de dienst gemeentelijke kunstgebouwen of de dienst Sport en Recreatie. De stichting Ahoy' zal als gevolg daarvan worden geliquideerd. Begin maart meldt De Jong dat hij meer sport wil in Ahoy'. Hij benadrukt nog eens dat Ahoy' geen aparte dienst zal worden binnen de gemeente, en hij zou graag zien dat het werd ondergebracht bij de dienst Recreatie en sport, waar hij wethouder van is. De hele zaak is omgeven door diverse conflicten. Tussen directeuren van gemeentelijke diensten en de directie van Ahoy', tussen de beide directeuren van Ahoy' Corpeleijn en Hofmeester, tussen het personeel en de gemeente. Aan de onrust komt een einde door het vertrek van Corpeleijn en Hofmeester, waarna de gemeenteraad op 18 december besluit om heel Ahoy' tijdelijk onder te brengen bij DSR. Op 22 juni 1978 besluit de gemeenteraad dat Ahoy' definitief bij DSR wordt ondergebracht.

In december 1978 ging de Gemeenteraad akkoord met een voorstel om ruim veertien miljoen gulden beschikbaar te stellen voor de uitbreiding van het complex. Tevens nam de raad de motie-Linthorst aan. Het voorstel en de motie hingen met elkaar samen. De uitbreiding was nodig om Ahoy' in staat te stellen grotere beurzen en evenementen aan te trekken dan wel te behouden. Omdat deze uitbreiding een financieel risico met zich meebracht en een zelfstandiger Ahoy' wellicht beter kon opereren op de beurzenmarkt, werd de motie Linthorst aangenomen. Door deze motie werd Ahoy' zelf verantwoordelijk voor de commerciële acquisitie en het organiseren van beurzen en evenementen. Het voorstel en de motie uit 1978 staan zo aan de basis van de latere verzelfstandiging van Ahoy'.

Jaren tachtig

De jaren tachtig stonden vooral in het teken van de privatisering. Vijf verschillende (interim) directeuren stonden in deze roerige periode aan het hoofd van Ahoy'. Vanaf 1982 was dat Cock Hoekwater. Hij werd de eerste algemeen directeur van zowel het Ahoy'-complex als van de (nieuw opgerichte) NV Ahoy'. Sinds 1982 bestond namelijk de volgende constructie: de gemeente bleef eigenaar van het complex, waarnaast Exploitatie-maatschappij Ahoy' NV en Stichting Administratiekantoor Ahoy' werden opgericht. De gemeente droeg haar aandelen over aan het Administratiekantoor. Het Administratiekantoor was aandeelhouder van de NV en gaf certificaten uit aan de gemeente, waardoor de gemeente meedeelde in eventuele winsten en het recht verkreeg op informatie en het bijwonen van aandeelhoudersvergaderingen. De NV had als belangrijkste doelstelling om eigen beurzen over te nemen, te organiseren dan wel te ontwikkelen.

Op 24 mei 1984 schrijven enkele personeelsleden van Ahoy' een brief aan het college van B&W. Ze zijn bezorgd over het teruglopende personeelsbestand van het kader. In 1974 bestond het kader nog uit zeven personen; sinds 1982/83 nog maar uit drie man. Met zo weinig kaderleden is het al zeer moeilijk om de huidige werkzaamheden tot een goed eind te brengen en het ontwikkelen van nieuwe evenementen is hierdoor vrijwel onmogelijk. Tevens is een aantal functies samengevoegd, waardoor deze per saldo een stuk zwaarder zijn geworden. Hier staat echter geen enkele financiële vergoeding tegenover, ondanks de financiële ruimte die door de inkrimping vrij kwam. De personeelsleden wijten het vertrek van Wim Buitendijk (hoofd Sportpaleis) aan deze omstandigheden. Het personeel maakt zich grote zorgen over de toekomst van Ahoy' en vraagt het college om duidelijkheid te scheppen over het politieke beleid omtrent het Sportpaleis, het personeelsbeleid van het Sportpaleis, en de opvolging van Wim Buitendijk. Buitendijk en Cock Hoekwater komen in juni in het Vrije Volk aan het woord. De heren spreken zich uit over Ahoy' binnen de gemeentelijke regels. Ze zijn van mening dat in ieder geval een aantal van die regels niet werken voor Ahoy'. Over het beleid van de gemeente voor Ahoy' is Buitendijk niet goed te spreken. Volgens hem was er nooit een duidelijk beleid, en nu nog zit het personeel met grote vraagtekens over wat B&W precies wil. Het verminderde personeel heeft invloed op Ahoy', zo is het aantal evenementendagen afgenomen, net als de bezoekersaantallen. Dit heeft onder andere te maken met het Sportpaleis. In de jaren 70 werd een flinke groei verwacht op het gebied van indoorsporten, maar achteraf bleek dit tegen te vallen. Binnensportevenementen nemen dan ook af. Hoekwater wijst er verder op dat ze er bij Ahoy' ook niet meer aan toekomen om zelf evenementen te ontwikkelen. Dat kost

immers veel tijd en energie. Die zijn er niet, want het kost het personeel al moeite genoeg om het bestaande programma te draaien.

Hoekwater denkt dat er bij de gemeente weinig begrip bestaat voor Ahoy'. Volgens Buitendijk moet Ahoy' gerund worden zoals dat in het bedrijfsleven gewoon is, dus met een directeur aan het hoofd van een NV, die verantwoording schuldig is aan zijn Raad van Commissarissen. Hoekwater wil dat uiteindelijk voor Ahoy', maar verwacht dat er weinig winst valt te maken met het Sportpaleis.

Door de juridische constructie had Hoekwater een dubbele pet op, hij was ambtenaar in dienst van de gemeente en moest ook verantwoording afleggen aan de Raad van Commissarissen van de NV. Dat leverde conflicten op waardoor Hoekwater in april 1986 vertrok. Na weer twee interim-directeuren trad in april 1988 Jaap Mortier in dienst, de laatste interim-directeur.

In mei 1987 wordt er een voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd met betrekking tot de volledige verzelfstandiging van Ahoy'. Men was er achter gekomen dat de bestaande scheiding tussen het tentoonstellingsgedeelte en het Sportpaleis een optimale benutting van het algehele complex in de weg stond. De RvC liet duidelijk merken voor een volledig verzelfstandigd Ahoy' te zijn. Daarop is een aantal onderzoeken gedaan en rapporten opgesteld (door externe partijen). Aan de hand van die rapporten is besloten om Ahoy' volledig zelfstandig te maken. De al eerder geformuleerde doelstellingen van privatisering zijn dat de bestuurskracht moet worden vergroot, alsook de beheerskracht en de flexibiliteit. Volgens de opstellers van het voorstel zit Ahoy' wat dit betreft op het goede spoor.

Herinneringen aan Ahoy

Ahoy! Natuurlijk bekend van de concerten: Bob Dylan, Sting, Marco Borsato (met mijn broertje, zus, en zoon, met gratis kaartjes en aanstekers en tissues van mijn vader) maar ook Last Night of the Proms, en een orkest dat alle bekende klassiekers ten gehore brengt.

Maar het leukst was het misschien nog wel om met de kinderen naar Fox Kids Planets Live te gaan. Het jonge publiek was al lang voor het evenement begon in de stemming: onder leiding van bekende presentatoren van de tv oefenden we vast een lied dat later uitbundig moest worden meegezongen. De papa's en mama's deden natuurlijk mee. Ook ik liet me van mijn beste kant zien en zong mee met K3 en Jody Bernal. Er trad ook een Engelse zanger op, ik weet zijn naam niet meer, en gelukkig: na een mij onbekend nummer zong hij een liedje dat ik wel goed kende. Er zat een hoge uithaal in, maar wat kon het mij schelen: we deden met zijn allen mee...toch? Helaas: de jongen zong een liedje uit de oude doos. Alleen ik, als wat oudere moeder had het eerder gehoord! Tja ik had wel bekijks, maar of de kinderen daar nu zo blij mee waren?

Anneriet Hagen, Leiden •

De bestuurskracht van Ahoy' wordt vergroot door de exploitatie aan de NV over te dragen. Daarmee wordt de gemeente verlost van de details, en hoeft zij eigenlijk alleen maar te controleren of de financiële doelstellingen van Ahoy' worden gehaald. De beheersbaarheid wordt om dezelfde reden ook vergroot, tevens is er een eenduidige financiële relatie met de gemeente. De flexibiliteit wordt ook vergroot, omdat Ahoy' niet meer hoeft mee te doen aan de gebruikelijke besluitvormingsprocedures. Ook kan het personeel flexibel worden ingezet, iets wat niet mogelijk was door de rechtspositie van ambtenaren in gemeentedienst. De keuze voor de juridische vorm NV wordt gehandhaafd.

Wel is er een aantal voorwaarden waaraan voldaan moet worden voor een succesvolle verzelfstandiging. Zo moet Ahoy' zo worden ingericht dat er in de toekomst een mogelijkheid bestaat dat deze selfsupporting wordt en moet men niet verwachten dat het Sportpaleis op korte termijn een hogere bezettingsgraad kent. Het tentoonstellingsgedeelte kan wel flink verbeteren, mits meer eigen beurzen worden ontwikkeld, het gebouw wordt opgeknapt en er minder vast personeel in dienst is.

De opstellers van het voorstel wijken echter af van het rapport wat betreft het Sportpaleis. Het Sportpaleis vormt een groot financieel risico, en het is zeer waarschijnlijk dat de gemeente financiële ondersteuning moet bieden. De opstellers van het voorstel wijzen er echter op dat het gebruik van het Sportpaleis zich wijzigt (minder sport, meer concerten e.d.), en dat zij er meer heil in zien om het complex als een geheel te beschouwen.

De Jaarbeurs en de RAI zijn voor Ahoy' te groot om mee te kunnen concurreren. Daarom moet Ahoy' zich richten op een viertal typen beurzen, die inspelen op de unieke positie van Ahoy'. Zo zijn er de beurzen in hun beginfase, die dan in een relatief kleinere accommodatie kunnen worden getest. Een andere groep is de beurzen met een regionale betekenis. Dan zijn er nog de beurzen die qua thema zo met Rotterdam en omstreken zijn verbonden dat Ahoy' altijd de meest logische keuze voor zo'n beurs zal zijn. De vierde groep bestaat uit de incidentele beurzen die betrekking hebben op actuele gebeurtenissen rond Rotterdam.

Het Sportpaleis heeft groeimogelijkheden op het gebied van sportevenementen en popconcerten. Ahoy' heeft namelijk een goede naam op dit gebied. De nadruk komt vooral op popconcerten te liggen, aangezien die in een behoefte voorzien en veel jong publiek trekken.

Nadat de volledige verzelfstandiging in gang was gezet op 1 januari 1988, kwam het al snel tot een aantal bestuurlijke problemen. Het bestuur van Ahoy' was er van overtuigd dat er 25 miljoen gulden nodig was om achterstallig onderhoud weg te werken, de gemeente wilde echter niet meer bieden dan 12 miljoen. Op 1 september 1988 werd een tijdelijk bestuur in het leven geroepen, bestaande uit ambtenaren. Die ambtenaren moesten voor april 1989 komen met eigen voorstellen voor mogelijke andere structuren voor organisatie en financiën.

Wat hierbij als een probleem werd ervaren was dat Ahoy' niet slechts een commercieel bedrijf was, maar omdat de gemeente eigenaar was, Ahoy' ook een maatschappelijke rol moest vervullen.

De nieuwe directeur, Jaap Mortier, kreeg zijn 25 miljoen gulden voor de renovatie van het gebouw. Zijn tweede prioriteit was de organisatie, waar het eigenlijk aan ontbrak. Een aantal mensen wist wat er moest gebeuren en voor de rest liepen er veel verschillende mensen rond, zowel uit ambtelijke kringen als uit het bedrijfsleven. Mortier moest die allemaal een arbeidscontract aanbieden bij de NV. Mortier bracht hen (persoonlijke) eigen verantwoordelijkheid bij en gaf Ahoy' uiteindelijk zijn ambitie terug. Niet iedereen kon met hem opschieten, maar zijn werk deed hij goed.

Er moest snel worden begonnen met de renovatie. Ondanks dat in 1980 al gedacht werd aan renoveren, kwam er pas in 1988 iets van de grond. In voorgaande jaren was er onvoldoende budget beschikbaar om het complex te kunnen onderhouden. Tijdens de renovatie werd ervoor gekozen om de exploitatie van Ahoy' gewoon draaiende te houden. In de overgangperiode tussen het tijdelijke gebouw aan de Hofdijk en het huidige gebouw zat Ahoy' namelijk zonder gebouw, negen maanden lang. In die periode is Rotterdam twee grote beurzen kwijtgeraakt, die weken uit naar Amsterdam en Utrecht. Dit moest nu natuurlijk voorkomen worden. De exploitatie en de renovatie vonden daarom naast elkaar plaats. Dit had heel wat voeten in de aarde. Anja Scholten, nu Communications Executive, herinnert zich dat het inderdaad business as usual was, de hallen bleven open en de evenementen moesten doorgaan. Het personeel had hier wel onder te lijden. Zo werd het water lange tijd afgesloten en moest het personeel gebruik maken van de noodtoiletten op het algemene parkeerterrein.

Jaren negentig

In 1991 werd Wim Schipper algemeen directeur en hiermee begon een succesvolle periode voor Ahoy. Schipper was een energiek en enthousiaste Amsterdamer, die met veel elan nieuwe evenementen introduceerde. Met zijn aimabele persoonlijkheid zorgde Schipper ook voor harmonie binnen Ahoy, wat natuurlijk ook zijn weerslag had op de buitenwereld. Het personeel had wel even de tijd nodig om aan hem te wennen. Van september 1996 tot september 1998 werd Ahoy' verbouwd, als onderdeel van het zogeheten Ahoy' 2000 project. Vanaf 1991 was er gewerkt aan plannen voor renovatie en uitbreiding, en een kleine honderdtal rapporten werd opgesteld. Enkele problemen stonden de plannen in de weg. Zo zou er een metroverbinding naar Ridderkerk komen, die vlak langs Ahoy' zou lopen. En de milieubeweging wilde per se niet dat enige uitbreiding van Ahoy ten koste zou gaan van het Zuiderpark. Tevens was de gemeente aanvankelijk niet erg enthousiast. Pas in 1996 kwam het er daadwerkelijk van. Toen werd het plan opgepakt aan de kant van de gemeente, door een paar ambtenaren en wethouder Simons. Bovendien stelde de gemeente de 35 miljoen gulden beschikbaar die nog ontbraken. De plannen zijn direct doorgezet en men begon met bouwen.

Toen de eerste paal de grond in ging, was nog niet duidelijk hoe het eindresultaat er uit zou gaan zien. Er waren wel financiële analyses en artist impressions, maar de exacte invulling stond nog niet vast. Daarom werd er gedurende de bouw ontworpen. Deze methode brengt een grote flexibiliteit met zich mee, maar de kans dat het budget wordt overschreden is ook

groter. Om dit te ondervangen werd er wekelijks vergaderd met de betrokkenen, gemeente, architecten, bouwers en Ahoy'. Op basis van het overleg coördineerde Ahoy' het bouwproces. Altijd werden twee doelen nagestreefd, niet te hoge kosten en open in september 1998. Uiteindelijk liepen de kosten op tot 115 miljoen gulden, vijf miljoen meer dan begroot.

De meest in het oog springende onderdelen van de nieuwbouw waren een tentoonstellingshal van ruim 10.000m² (Schelde-hal), een ontvangst hal van 6000m² (Ahoy' plaza), een nieuwe entree voor het Sportpaleis, restaurants, kantoren en een congres- en vergaderruimte. Bovendien werd de infrastructuur verbeterd en het aantal parkeerplaatsen fors uitgebreid. Het vroegere circulatorium is grondig onder handen genomen, enkel de vloer en de kolommen bleven gespaard. Hier is nu Ahoy' Plaza van gemaakt, met onder andere een café en een restaurant. Aan het Ahoy' Plaza is een grote entreehal gebouwd. Door het gebruik van een grote hoeveelheid glas is de entree veel overzichtelijker dan vroeger. Van buiten is het publiek al te zien. Helemaal aan de andere kant van Ahoy' Plaza verrees een kantoorgebouw voor de medewerkers. In dit gebouw, drie verdiepingen hoog, zijn kantoren en vergaderruimtes gehuisvest, evenals de kantine en diverse opslagruimtes. De al bestaande hallen zijn gerenoveerd en voorzien van de benodigde horeca- en sanitaire voorzieningen, maar ook bijvoorbeeld de verlichting is aangepakt.

Na de opening duurde het nog even voordat Ahoy weer lekker in zijn jasje zat. Met de nieuwe infrastructuur was het voor het personeel aanpoten geblazen om alles zo te laten lopen dat bezoekers en klanten geen hinder ondervonden. Op de naamsbekendheid van de nieuwe functie van vergader- en congrescentrum werd extra ingezet.

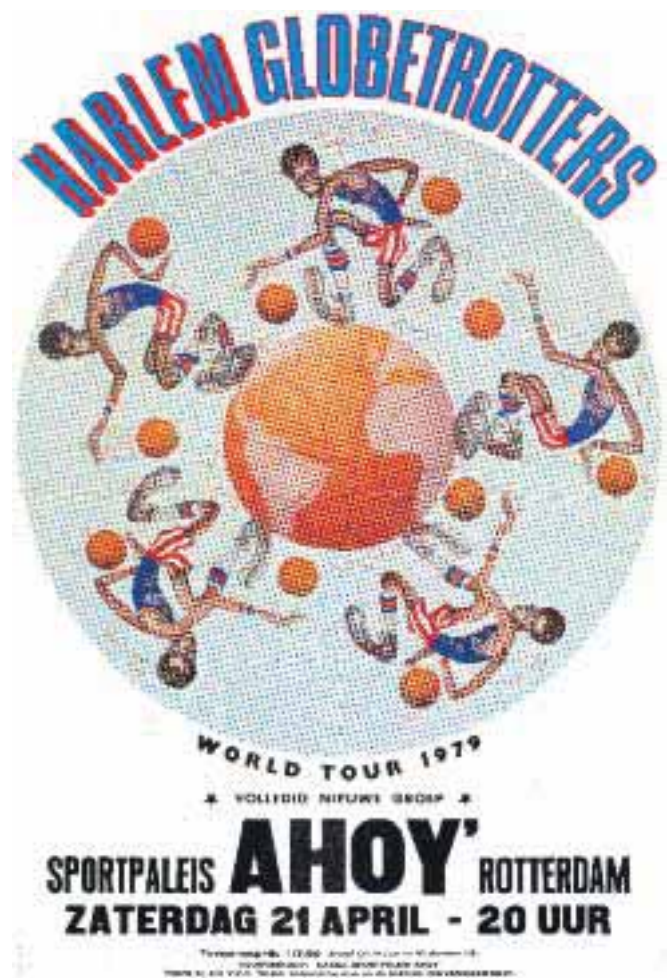
Jaren nul

Aan het begin van deze eeuw werd nog een laatste hobbel genomen: de personele organisatie werd (verder) omgevormd. Ahoy opereerde inmiddels al ruim 10 jaar als een NV maar kende intern nog altijd de structuur van een ambtelijke organisatie mede ingegeven door de maatschappelijke rol die Ahoy ook was toebedeeld. Maar met inmiddels 30.000 m² tentoonstellingsruimte en de nieuwe functie van congres- en vergadercentrum werden andere competenties van het personeel verwacht om Ahoy staande te kunnen houden in een commerciële markt. En zo vielen hier ook spaanders, maar met succes: er is een efficiëncyslag gemaakt. Werkte Ahoy voorheen productgericht, nu is het meer marktgericht en haalt de organisatie zelf evenementen naar Rotterdam.

Voor het programmeren van popconcerten wordt inmiddels met verschillende partijen gewerkt en heeft de organisatie het heft in eigen handen genomen. Ahoy is volwassen geworden: ontstaan vanuit een traditie van 'brood en spelen' in de St. Jorisdoele naar de concert en tentoonstellingsruimte van 'De Doele', via Nenijs, 'Rotterdam Ahoy!', E55 en een (Sport-) complex waar elke Rotterdammer een deel van zijn jeugd(land) heeft liggen naar een gebouw met een volledig zelfstandige exploitatiemaatschappij.

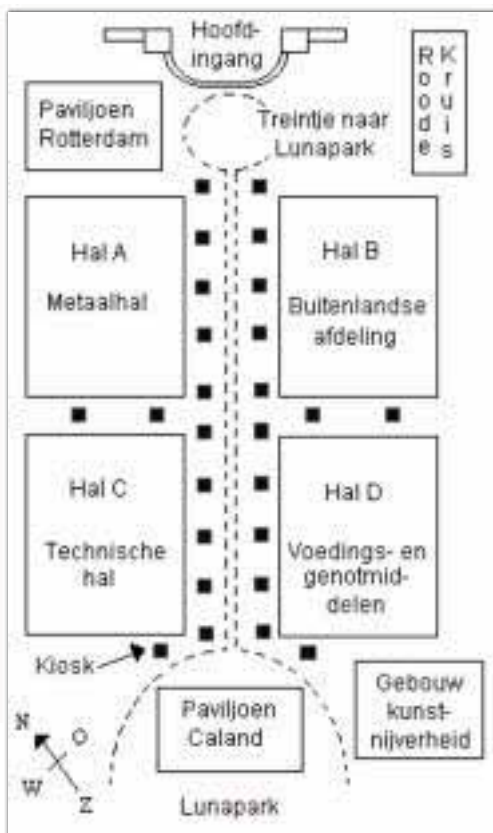
Frank van de Kreeke

Student geschiedenis Erasmus Universiteit •

Van Nenijshtal naar Ahoyhal

De geschiedenis van Ahoy' begint bij de Nenijsht, Nederlandsche Nijverheids-Tentoonstelling, die in 1928 op een terrein achter Station Delfse Poort (Blijdorp) werd gehouden. Op het tentoonstellingsterrein stonden vier hallen naar ontwerp van C.B. van der Tak. Hoewel ze bedoeld waren voor tijdelijk gebruik werden ze na afloop van de tentoonstelling aan de gemeente overgedragen. De Metaalhal werd in 1929 verplaatst naar het Marconiplein, waar hij onderdeel werd van de Ford-autofabriek. In 1938 begon de afbraak van Nenijsht-hal B met het oog op de verbreding van de tunnel aan de Beukelsdijk. Kennelijk werd de hal daarna elders op het terrein weer opgebouwd, want nog tot eind jaren veertig bleef het gebouw het middelpunt van excursies, beurzen, sportgebeurtenissen en andere activiteiten. Op het terrein kwam ook nog een sintelbaan waar na de oorlog atletiekwedstrijden werden gehouden.

Plattegrond tentoonstellingsterrein Nenijsht

In 1950 had de Rotterdamse bedrijvigheid zich hersteld van de verwoestingen tijdens de oorlog. Om dat wapenfeit te vieren en aan de wereld te tonen zou van 15 juni tot 15 augustus 1950 een grote manifestatie worden gehouden onder de naam Ahoy'50. Ahoy' was vanouds op alle zeeën en oceanen de roep van de uitkijk. Ahoy' werd de Rotterdamse roep om aandacht voor het opmerkelijk snelle herstel van de haven. Als locatie voor Ahoy' werden Dijkzigt en het Park gekozen, om zo het contact tussen haven en stad te benadrukken. De opdracht voor het ontwerpen van het evenementencomplex ging naar het architectenbureau Van den Broek & Bakema. De eerste plannen van het architectenbureau vonden echter geen genade. Eind 1949 besloot de gemeente de laatste Nenijshtal, Hal B, naar het terrein van Dijkzigt over te plaatsen. De hal moest toch verdwijnen in verband met de spoorwegplannen bij het Centraal Station. Van den Broek en Bakema werden nu voor de opgave gesteld om de enorme massa van 7200 m² (120 x 60 m) in de ruimte in te passen. Ze deden dat door het gebouw zover mogelijk in het groen te schuiven en het een meer plastische vorm te geven door de aanbouw van het Paviljoen Rotterdam en een 120 meter lange voorbouw. De ingang kwam te liggen bij het paviljoen aan de Mathenesserlaan. De hal eindigde in een groot terras met erboven een restaurant. De Nenijshtal was gebaseerd op een stramien van 5 x 5 meter en dit werd voortgezet in het Paviljoen en op het terras. De hal zelf kreeg aan de buitenkant een nieuwe wandconstructie met afwisselend doorzichtig en ondoorzichtig glas gescheiden door horizontale loodstrippen. In het interieur was het felgekleurde beeldhouwwerk van Karel Appel, 'een explosie van oerkrachten', een geweldige trekker. Verder was de hal ingericht met inzendingen van verschillende bedrijfstakken. Centraal stond de inzending van reders en cargadoors: in een waterbak van 25 x 15 meter waren alle 324 schepen geplaatst die op dat moment Rotterdam als thuishaven kenden. De Nenijsht-hal werd naar aanleiding van de manifestatie omgedoopt in Ahoy-hal.

Toen Ahoy'50 voorbij was, werd de hal ingezet voor allerlei concerten, jubilea, exposities en vakbeurzen zoals Femina. Maar ook voor demonstraties, waaronder de protestdemonstratie tegen het Russische optreden bij de Hongaarse Opstand in 1956. En ze werd opnieuw gebruikt bij de manifestaties E55,

De hal zoals deze aan de Westzeedijk stond

de Floriade (die beide op dezelfde locatie plaatsvonden als Ahoy'50) en C'70. Bij E55 werd de Ahoy-hal uitgebreid met de Energiehal die later als sporthal dienst zou doen. In 1968 werd er de eerste wielervedstrijd sinds 1937 gehouden. Inmiddels was de Ahoy-hal in 1966 verplaatst naar het in 1965 gesloten Heliportterrein omdat de Medische Faculteit op Dijkzigt in aanbouw was. Bij C'70 was er in de Ahoy-hal een kermis ondergebracht. Een deel was toen al gesloopt en deed

dienst als overkapping van het Dolfirodam, een drijvend dolfinarium aan de Leuvehaven. De Ahoy-hal werd verder ontmanteld. Ze had op verschillende locaties gestaan en telkens als stedelijke voorziening gediend. Daarom werd besloten tot een permanente en definitieve vestiging van deze voorziening op Zuid, in de vorm van het Sport- en Tentoonstellingscomplex Ahoy' dat in 1971 werd geopend.

Herinneringen aan Ahoy

Als je ver van Rotterdam opgroeit, en als tiener telkens weer hoort welke wereldster er nu weer optreedt in Ahoy, dan krijgt die plek een welhaast magische aantrekkingskracht. Nog helemaal bleu en totaal niet het type om al drie dagen voor de voorverkoopdatum op de stoep voor de VVV (het toenmalige verkooppunt voor kaarten) te gaan liggen om een ticket te kunnen bemachtigen, bleek er gelukkig een enigszins slinkse weg toegankelijk om toch aan die felbegeerde plaatsbewijzen te komen; de moeder van een vriendinnetje werkte bij een VVV in een ienie-mini plaatsje waaraan verhoudingsgewijs veel kaarten werden toegewezen. En zo konden we toch naar onze idolen. Mijn favoriete concerten waren dat van Joe Jackson en Sting (Bring on the Night). Het was een avontuur: een paar uur met de trein, uitstappen op Centraal, met de metro (cool!) naar Zuidplein en daar doemde de muziektempel op. We waren er altijd meer dan ruim op tijd, de concerten begonnen pas uren later dus je was eigenlijk al moe tegen de tijd dat het nog moest beginnen. Maar als het dan echt zo ver was ging, zoals dat heet, het dak eraf. Het dak van Ahoy is er zo ontzettend vaak afgegaan dat de indrukwekkende operatie van de zomer van 2010 geen bijzonderheid meer leek 'Ah, het dak van Ahoy eraf? Dat gaat er toch ongeveer elke avond af?

Melanie Post van Ophem •

Een van de spetterende optredens van Tina Turner

WHAT'S IN A NAME...?

In 2000 kwamen medewerkers van vier musea bij elkaar om te praten over het geheugen van een stad. In het Bijloke-museum in Gent wisselden het nog op te zetten Museum aan de Stroom uit Antwerpen, het Amsterdams Historisch Museum en het Historisch Museum Rotterdam twee dagen lang ideeën uit over hoe het geheugen van een stad het best tot zijn recht kan komen.

In Antwerpen en Gent bestaan dan al vergevorderde plannen voor het opzetten van een nieuw stadsmuseum. In Gent zal een bestaand klooster worden omgebouwd. In Antwerpen worden vier verschillende musea geïntegreerd in een splinternieuw gebouw dat als een bakken op de grens tussen stad en haven verrijst. Amsterdam en Rotterdam nemen enthousiast kennis van deze ontwikkelingen en geven aan dat er bij hen ook van alles opborrelt. Rotterdam en Amsterdam verwijzen naar het eigentijds verzamelen en de nieuwe presentaties waarin de recente geschiedenis een grote rol krijgt toebedeeld.

In het verslag van deze vierstedenworkshop komt een aantal conclusies naar voren waar de deelnemers van de musea zich goed in kunnen vinden. Belangrijke vraag is hoe we het hedendaags publiek kunnen boeien met het verhaal van de stad. Vastgesteld wordt dat het publiek, dat geboren is na 1960, anders met geschiedenis omgaat dan de oudere generatie. Daarnaast zijn inwoners met een niet-westerse achtergrond nauwelijks vertrouwd met het fenomeen museum. De deelnemers kunnen zich allen vinden in de missie van het Museum of London: *to inspire a passion for the city*, hetgeen in het Nederlands net iets anders klinkt dan in het engels. Volgens de deelnemers betekent dit dat een stadsmuseum verleden en actualiteit van de stad hecht met elkaar moet verbinden. Het slotakkoord dat de gastheer van de bijeenkomst laat klinken, luidt: *voor het stadsmuseum is de stedeling de belangrijkste doelgroep en tevens een belangrijke bron*. Die conclusie omzetten in nieuw beleid wordt voor de betrokken musea grote opdracht voor de nieuwe eeuw. De musea moeten een nieuwe naam krijgen waarin het begrip stadsmuseum centraal staat. Het nieuwe museum moet een centrum worden waar alles bij elkaar komt 'wat de actuele stad als resultaat van haar specifiek verleden aangaat'.

En nu zijn we ruim 10 jaar verder. Het is boeiend om het verslag van deze viersteden-bijeenkomst met de inzichten van nu nog eens te lezen. Veel van de ambities zijn onveranderd en er wordt hard gewerkt aan de realisatie daarvan. In Gent is het klooster omgebouwd tot een prachtig stadsmuseum onder de naam STAM, een afkorting van StadsMuseum. In Antwerpen wordt op 17 mei 2011 eindelijk het nieuwe gebouw geopend

onder de naam MAS, een afkorting voor Museum aan de Stroom, te weten de Schelde.

En Amsterdam en Rotterdam? Zij zijn relatief minder tijd kwijt geweest aan een nieuw of te renoveren gebouw en hebben geïnvesteerd in het opzetten en uitproberen van een nieuwe relatie met de stad en zijn stedelingen. Dat nieuwe beleid resulteert per 1 januari 2011 in twee nieuwe namen Amsterdam Museum en Museum Rotterdam.

Wat de vier stadsmusea gemeen hebben is een naar buiten gericht beleid. In toenemende mate houden zij hun activiteiten en presentaties buiten de vertrouwde muren van het gebouw. Niet zozeer om het museum naar de mensen te brengen zoals dat in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw werd geprobeerd, maar omdat bezig zijn met de recente geschiedenis van de stad niet anders kan dan met de mensen die deze geschiedenis maken. De musea zoeken daarvoor een organisatievorm die overeenkomt met de ontwikkeling van de stad zelf, namelijk als een netwerk van mensen en activiteiten, zowel reëel als langs digitale wegen.

Zoals Amsterdam bezig is met 'museale buurtwinkels', Gent allerlei routes door de stad aanbiedt, Antwerpen workshops en presentaties opzet in de stad, zo ontwikkelt Museum Rotterdam zich tot netwerkmuseum en zal de nieuwe naam steeds vaker als merknaam en stempel verschijnen bij allerlei gebeurtenissen in de stad.

Over het waarom van deze ontwikkeling in de vier steden gaf de bijeenkomst in Gent 2000 een interessant antwoord. De stadsmusea moeten synergie in de stad stimuleren als tegenkracht tegen de toenemende fragmentarisering die we in de grote steden ervaren. Synergie die een helder historisch besef als basis moet hebben. Want al is het woord historisch uit de namen van de vier musea verdwenen, geschiedenis is wel degelijk het anker waar alle ambities aan vast worden gelegd.

Jacques Börger
hoofd afdeling Communicatie

museum ROTTERDAM

Model van het beeld van admiraal Witte Cornelisz. de With in zijn grafmonument in de Laurenskerk

Rotterdam Classics Filmconcert - Verwoeste Stad

Veel leden van Roterodamum waren aanwezig bij de succesvolle première van de film: DE STAD DIE NOOIT RUST tijdens het filmfestival in de Rotterdamse Schouwburg. Op 14 mei organiseert Rotterdam Classics opnieuw een bijzondere voorstelling. In de Laurenskerk kan iedereen een speciaal filmconcert bijwonen waarbij niet eerder gebruikte opnames zijn te zien die tijdens de oorlog door Polygoon en Profilti zijn gemaakt. Er zijn onder andere beelden te zien van het puinruimen, de bouw van noodvoorzieningen en de eerste wederopbouwprojecten. De film wordt live begeleid door Geert Bierling op het orgel in de Laurenskerk, waardoor een uniek filmconcert ontstaat. De inleiding wordt verzorgd door Bert Hogenkamp, bijzonder hoogleraar aan de Vrije Universiteit en verbonden als mediahistoricus aan het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.

Verwoeste stad

Datum: 14 mei 2011, aanvang 21:00 uur (inloop vanaf 20:30 uur). De toegang is vrij.

Het Filmconcert komt voort uit een samenwerking tussen Stichting 14 Mei Herdenking, Laurenskerk, Stichting Stadsmuziek, Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid en Rotterdam Classics.

Rotterdam Classics is een initiatief van het Gemeentearchief Rotterdam.

Wilt u op de hoogte blijven van de voorstellingen van Rotterdam Classics meldt u dan aan voor de mailinglijst door een mail te sturen naar info@gar.rotterdam.nl o.v.v. Rotterdam Classics mailinglijst.

Poetry International Festival presenteert jaarlijks een van de grootste en meest toonaangevende poëzie-evenementen wereldwijd. De beste dichters van alle continenten komen van **14 tot 19 juni 2011** naar de Rotterdamse Schouwburg om hun poëzie te delen met een enthousiast publiek. Pure poëzie in vele vormen: als voordracht, film, theater, debat, interview, muziek en expositie. www.poetry.nl

Herinneringen aan Ahoy

Met net één concert meer dan André Hazes staat Diana Ross op de 5de plaats van 'most frequent performers' in Ahoy. Aldus het boek *Ahoy in concert '71 - '11*, van Louis du Moulin en Rob Verhorst.

Medio jaren '80, de hoogtij dagen van de disco, was de Amerikaanse 'Dreamgirl' kind aan huis in Ahoy. Als oude Motown-fan en fervent discoganger wilde ik er een keer bij zijn. De concerten vonden plaats 'in the round': een groot rond podium in het midden van de vlakke vloer. Onder dat podium was een ruimte om razendsnel van outfit te wisselen, nadat er een ronde 'tornado' van zwarte stof omlaag was gekomen die de ster aan het oog onttrok. Heel ingenieus. Onderin dat ronde podium zat een vrouw opgevouwen. Zij hielp met het dichtritsen van de strakke glitterpakjes. Deze gediensstige geest zette ook met enige regelmaat 'een vers kopje thee' neer op de rand van het podium. Met honing. Of met rum? Om de keel van de diva te smeren. Na weer een setje nummers ging Diana door de knieën om een slokje te nemen. Van een gloeiendheet kopje. 'Wow, that's hot'. Maar de show must go on; ook met een verbrande tong. Na wat wapperen met de hand pakte 'La Ross' de draad professioneel weer op. Ik denk wel dat er die avond in Ahoy iemand haar ontslag heeft gekregen.

Kees Vrijdag •

VOOR DRIE PIEK NAAR JEUGDLAND: FRUIT, EEN KRENTENBOL EN EEN GLAS MELK.

Sinds enkele jaren bestaan Jeugdland en het latere Eldorado Jeugdland niet meer. Door financiële problemen gedwongen werd het in 2007 omgezet in Jeugdvakantieland dat ook dit jaar van 1 tot en met 12 augustus zal plaatsvinden in Ahoy. Bij het 25-jarig bestaan van Ahoy' verscheen een jubileumuitgave waarin een gesprek stond afgedrukt met de organisator van het eerste uur, de inmiddels overleden Jacques Koedood. We nemen dat interview integraal over.

'Jeugdland, sinds kort Eldorado Jeugdland, is voor mij persoonlijk altijd meer geweest dan zomaar een karwei,' zegt Jacques Koedood: 'het is een wezenlijk onderdeel van mijn leven geworden. Vandaar dat ik in het verleden ook forse verschillen van mening had met de dienst Sport en Recreatie; waar ze wel eens te veel aan Jeugdland wilden veranderen. Want ik vond en vind nog steeds dat Jeugdland voor het kind een vertrouwde, veilige en vooral herkenbare omgeving moet zijn, waarin jaarlijks hooguit een paar van de ruim veertig onderdelen mogen veranderen.'

Jacques Koedood, in Rotterdam vooral bekend als ontwerper, organisator en bouwer van tentoonstellingen, heeft al meer dan vijftig jaar te maken met Jeugdland. Eigenlijk vanaf 1970, het moment dat het evenement van de rechter Maasoever naar Rotterdam-Zuid - het nieuwe Ahoy' complex - verhuisde. Zijn inbreng is een belangrijke geweest bij de ontwikkelingen die hebben geleid tot het grootscheepse evenement van heden, dat in de maand juli alle ruimten van Ahoy'-binnen en buiten - in beslag neemt.

Jaren vijftig

Het idee voor Jeugdland dateert uit de tweede helft van de nog wat armoeграuwe jaren vijftig. Bij de gemeentelijke Raad voor de Lichamelijke Opvoeding vond men het toen noodzakelijk om voor kansarme Rotterdamse kinderen - en kansarm leken ze toen bijna allemaal in de wederopbouwstad - in juli of augustus iets te organiseren zodat de schooljeugd in de zomervakantie een tijdje van de straat was. Die gedachte leidde in 1958 tot Jeugdland, een kindervakantiefeest dat 22 dagen duurde. Kinderen van zes tot en met twaalf jaar werden onder leiding van jonge onderwijzers en vooral kwekelingen met allerlei spelvormen beziggehouden. De toegangsprijs was drie gulden en een consumptiekaart (voor een krentenbol, fruit en een glas melk) kostte een knaak, maar voor de echte min-

vermogenen was zelfs aan die prijzen nog wel iets te doen. 'We wilden er als jonge Rotterdamse onderneming graag aan meewerken,' herinnert Koedood zich, 'daarom stelden we allerlei materialen gratis beschikbaar en declareerden we alleen maar de loonkosten.' Zijn eigen inzet rekende Jacques Koedood echter niet, terwijl toch veel van zijn tijd, energie en denkwerk aan Jeugdland werd besteed. Zo ontwierp Koedood de volledige lay-out en was hij steeds bezig met de ontwikkeling van de spelvormen - dat laatste tot op de dag van vandaag. Op Jeugdland waren de kinderen ieder jaar zeker van een aantal traditionele activiteiten waaraan veel plezier te beleven viel. Naast diverse sporten, zowel binnen als buiten, waren dat onder meer tekenen, schilderen, kleien, collages maken, modelbouw en bloemschikken. Maar Jeugdland had ook een circusschool en een theatertje, waar kinderen zowel toeschouwer als piste- en podiumartiest mochten zijn. Vanaf het begin droegen gemeentelijke diensten aan het kindervermaak bij: de plantsoendienst, het havenbedrijf, de Drinkwaterleiding en, heel populair, de RET waar men onder meer 'conducteurtje' kon spelen. Er was op Jeugdland altijd een aantal beroepen dat 'te spelen' was, zoals metselen, straatmaken, brood bakken. Ook konden de kinderen 'winkel-tje spelen' in een mini-supermarkt en was er een restaurantje waar ze gast, bediende, kok of manager konden spelen. De laatste jaren werden hieraan vakken toegevoegd als o.m. stratenmaken, rioleringswerken, bouw-timmeren en ook werden de kinderen bekend gemaakt met de automatisering via de Kinder Computer Wereld.

Duizend vierkante meter hi-tech, waar alle grote importeurs van computer-hardware en -software hun dure spullen in handen van de kinderen geven, van virtual reality-spielen tot 'peuterinformatica'.

Kermisattracties

Koedood: 'Vanaf 1990 is de bijdrage van de gemeentelijke bedrijven aan Jeugdland af gaan nemen. De dienst voor Sport en Recreatie die Jeugdland ieder jaar organiseerde, zocht daarom compensatie bij kermisattracties zoals een catwalk en botsautootjes en zo. Maar dat was toch het echte Jeugdland niet meer.' Het werd duidelijk dat de gemeente uit bezuinigingen en veranderd beleid van het vakantiekinderefeest in Ahoy' af wilde. Op datzelfde moment echter overwoog Ahoy' Rotterdam N.V. een nieuw jeugdevenement in haar pakket op

Mijn herinnering aan Ahoy

Drie maal is scheepsrecht

Als jongetje dat zo ongeveer om de hoek woonde, bezocht ik begin jaren zestig diverse edities van Jeugdland aan de Westzeedijk. De eerste driedimensionale films met zo'n kartonnen brilletje, knopen maken in het kabelgat, metselen, in een grote bak zwemmen. De hele dag werden we bezig gehouden. En niet alleen dat maar we kregen ook tegen inlevering van een bonnetje een krentenbol en een zakje chips waar je zelf het zout aan toe moest voegen uit een klein blauw zakje.

Tien jaar later maakte ik het verplaatste Ahoy op Heliport mee toen daar in 1970 honderden jongeren uit heel Europa bij elkaar kwamen, als ik me niet vergis in het kader van de Vredesweek. En dan het Sportpaleis op zuid. Holiday on Ice, het Kerstcircus, Tina Turner, BB King, Night of the proms, 100 jaar RPhO en vorig jaar North Sea Jazz. Als 57-jarige is mijn leven nauw verbonden met het jarige Ahoy.

Sjaak van der Velden •

te nemen, dat de voorlopige naam Eldorado had gekregen. Zo is het in 1994 onder leiding van Jacques Koedood tot een geïntegreerd evenement van de gemeentelijke dienst Sport en Recreatie en Ahoy' Rotterdam N.V. gekomen, dat Jeugdland Eldorado heette. Sinds 1995 is Eldorado Jeugdland (de namen dus in een andere volgorde) een eigen evenement van Ahoy'. De totale kosten bedragen circa 1,2 miljoen gulden, die deels uit de toegangsgelden en sponsorgelden komen maar waarvan de gemeente in 1995 vier ton voor haar rekening nam.

Klossio

Aan Eldorado Jeugdland heeft Jacques Koedood in 1994 – 'met respect voor het verleden' – een aantal nieuwe spelelementen toegevoegd. De belangrijkste ervan is Klossio, een reuzenkind van vijftig meter lang, twintig breed en negen hoog, dat op een grote speelweide ontspannen op een grassprietje ligt te kauwen. Het geweldige lijf van Klossio is in feite een doolhof van duizend vierkante meter, waarin kinderen kennis maken met de vorm en functie van hun zintuigen. Op hun zwerftocht door Klossio moeten de jonge gasten horen, zien, ruiken, proeven en voelen; ze wandelen over een vloer die beurtelings van schuimrubber, zand, keitjes, schors, schelpen en parelgrint is en passeren op hun avontuurlijke pad hoorzuilen, smaakfontein en geurzuilen.

'Het ontwerp van Klossio heeft wel veel te maken met mijn eigen levenshouding,' zegt vrijmetselaar Jacques Koedood. 'Ik vind het een essentiële zaak dat de mens zich zo vroeg mogelijk bewust wordt van zijn wezen en mogelijkheden, hoe hij in elkaar zit en wat hij kan doen. 'Ken u zelve,' dat credo hebben we in de vrijmetselarij.' Ook het onderdeel dat Jacques Koedood in 1995 opnam in Eldorado Jeugdland heeft rechtstreeks te maken met de drang naar kennis. Het is het 'Ontdekkersdorp,' waar allerlei objecten prikkelen tot verdere

ontwikkeling van de jeugdige zintuigen, zoals balanceerschijven, een pirouettencarroussel, roterende schijven en impuls-kogels. Op Eldorado Jeugdland 1995 had Scouting Nederland een overlevingskamp ingericht met kabelbaan, klimnet, cat-crawl, junglebrug en andere spannende dingen.

Met uitzondering van de laatste twee jaar, trekt Jeugdland jaarlijks tussen de 50.000 en 60.000 bezoeker(tje)s. De oorzaak van het lagere aantal in de zomers van 1994 en 1995 was het extreem warme weer. Deze zomers behoorden immers tot de warmste van deze eeuw. Maar hoe de zomer in de toekomst ook zal uitpakken, voor Jacques Koedood staat het vast dat Eldorado Jeugdland beter in de laatste drie weken van de grote vakantie kan worden gehouden dan in het begin. 'Ik denk dat de doelgroep uit de jaren vijftig, kinderen uit gezinnen waar men echt niets had, nu niet meer bestaat. Maar wel is het nog steeds zo dat er bij veel hedendaagse Rotterdamse gezinnen in de laatste periode van de zomervakantie niet veel geld meer over is. Dan is het toch prachtig als er zoiets als Eldorado Jeugdland bestaat, waar de kinderen voor relatief weinig geld een paar leuke dagen kunnen beleven. Want laten we wel wezen: lekker op straat spelen, zoals je in mijn jeugd kon, is er in Rotterdam toch haast niet meer bij. Ik vind dat een grote stad de sociale plicht heeft om zijn kinderen een compensatie te geven voor het gebrek aan veilige ruimte. Daarom heeft Eldorado Jeugdland in mijn optiek zeker een grote toekomst. Maar het is duidelijk dat dan de gemeentelijke bijdrage aan de kosten gehandhaafd moet blijven. Anders zal 't helaas spoedig over zijn met ons mooie Rotterdamse kinderevenement.'

Met het eigentijdse Jeugdvakantieland dat voor vijf euro te bezoeken is, heeft Rotterdam nog steeds een mooi kinderevenement, en nog steeds in het jarige Ahoy. (met toestemming overgenomen uit Louis du Moulin e.a., *Ahoy' 25 jaar*, Rotterdam 1996)

LEDEN IN DE SCHIJNWERPER

Sjaak Bosman: 'Ik weet niets van de geschiedenis van Rotterdam af maar wil wel alles weten'.

Historisch Genootschap Roterodamum heeft meer dan vijftienduizend leden. Sommigen zijn bekende Rotterdammers, anderen niet. Om die minder bekende mensen in de schijnwerpers te zetten, laten we in de Kroniek zo nu en dan iemand aan het woord. Deze keer is dat Sjaak Bosman die ook nog een mooi plan heeft dat hij graag met anderen wil delen.

Sjaak schreef al eerder kort in de Kroniek (april 2009): 'Ook dit jaar zal ik genieten van het Historisch Genootschap Roterodamum. Ik ben geboren noch getogen in Rotterdam, maar heb er wel van 1990 t/m 2004 gewoond. En vanaf medio 2010 zal ik weer terugkeren. Omdat Rotterdam mij gaandeweg heeft 'gepakt', ben ik vorig jaar lid geworden van het HGR. Immers, als je de stad niet uit eigen ervaring kent, dan moet je het wel zo doen. Ik volg diverse internetfora en spreek met veel Rotterdammers om zo maar aan kennis te komen. Uiteraard ontbreken, naast de jaarboekjes, veel foto-boeken van Rotterdam niet in mijn boekenkast.' Op een van de eerste mooie dagen van het jaar zocht ik hem op in zijn appartement in Nesselande. Op de 19e verdieping met prachtig uitzicht over de stad en de nieuwe wijk in aanbouw ontving hij me. Wat me het eerste opviel was zijn lichte Haagse accent. Wat doet een Hagenees in Rotterdam?

'Ja, dat zeggen mensen wel vaker, maar ik ben bij wijze van spreke nog nooit in Den Haag geweest. Dus ik snap het niet. Het is wel zo dat ik geen geboren Rotterdammer ben. In 1962 ben ik in Nijmegen geboren en daar ben ik ook opgegroeid. Na veel omzwervingen ben ik uiteindelijk hier terecht gekomen.'

Dat was dan zeker voor studie of werk?

'Niet echt. Ik heb eerst in Den Bosch aan de HTS elektrotechniek gestudeerd en daarna heb ik in Den Helder, Arnhem en Willemstad gewoond. Inmiddels was ik werkzaam in de IT-sector zoals dat zo mooi heet, met computers zeg maar. In 1990 was ik een van de eerste bewoners van Prinsenland en daarna heb ik nog in Zeist gewoond en vijf jaar in Utrecht. Vorig jaar zijn we toch weer bewust naar Rotterdam verhuisd. Mijn vriendin komt nota bene van oorsprong uit Utrecht, maar toch wilden we hier heen. Ik heb een eigen bedrijf en ben veel op pad, dus voor het werk maakte het niet uit.

Maar Rotterdam is zo'n dynamische en veelzijdige stad. Het is misschien een rare stad, maar ik voel me er heel erg thuis. Misschien komt dat wel omdat ik uit een arbeidersgezin kom. Je hoeft je hier geen moment te vervelen. En als ik van ons balkon over de stad uitkijk, die skyline, de haven. Dat heb je toch verder nergens in Nederland.'

Als je de landelijke kranten leest dan zal niet iedereen dat met je eens zijn.

'Ach, het is zo makkelijk om negatieve dingen te zeggen. Journalisten smullen daarvan. Natuurlijk gebeuren hier ook negatieve dingen, maar dan kun je maar een ding doen: er iets positiefs tegenover zetten. Er zijn heel veel mensen bezig iets moois van de stad te maken en laten we eerlijk zijn er is in

twintig jaar zoveel verbeterd in Rotterdam. Ik snap echt niet dat bijvoorbeeld Utrecht een beter imago heeft dan Rotterdam. Dat is dan vaak bij mensen die hier nog nooit zijn geweest en alleen een paar grauwe krantenfoto's hebben gezien.'

Je kan zo bij City Marketing aan de slag, maar Roterodamum is natuurlijk een historische vereniging dus laten we het daaraan eens over hebben.

'Juist in de jaren dat ik hier weg was, heb ik me verdiept in de geschiedenis van de stad. Ik ben lid geworden van Roterodamum, lees allerlei krantjes en bladen en ook veel boeken. Eigenlijk weet ik natuurlijk nog steeds niet veel van de geschiedenis van Rotterdam, maar ik wil wel alles weten. De laatste jaren heb ik me ook bezig gehouden met het fotograferen van gebouwen in Rotterdam die ik dan soms op de site skyscrapercity.com zet. Een vriend van me die van mijn interesse in fotografie afweet, kwam een tijd geleden naar me toe. Zijn vader was fotograaf en is overleden. Toen bleek dat hij een collectie met 17.000 foto's had. Familiekiekiejes, maar ook veel stadsbeelden. Zeldzaam, maar vaak weet je niet wat er op staat.

Hij vroeg zich af of ik er iets mee kon. Zo kwam ik op het idee om meer mensen te vragen of ze foto's hebben die nu misschien ergens op zolder liggen te verstoffen. Soms weten ze ook niet wat er op staat, maar als we die foto's bundelen en er met meer mensen naar kijken, dan zul je zien dat er heel veel moois boven water komt.'

Een ambitieus plan

'Zonder ambities en plannen gebeurt er niets, toch? Ik zou graag een groep mensen verzamelen met diezelfde interesse en dan al die foto's verzamelen, scannen, de verhalen erbij zoeken en dan een grote tentoonstelling organiseren. Maar ook een website op internet behoort tot de mogelijkheden. Ik weet dat veel mensen dat leuk zouden vinden, dus het moet lukken.'

Wie Sjaak Bosman wil helpen met het opzetten van een groep mensen om dit historische project uit te voeren of wie inderdaad nog ergens een doos foto's heeft liggen met stadstafere-len kan hem bellen of mailen.

06 50913855 of sjaak@nesselande.nl.

NOGMAALS HET KEEZENDING

Op woensdag 16 maart onthulde George Lagers, als voorzitter van het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte, bij RandstadRail station Blijdorp een bord ter herdenking van het feit dat op die plek ooit het Keezending stond.

In 1787 stond op deze plaats een poldergemaal met een stoommachine van James Watt. Dat was een wereldprimeur! Op 8 september 1787 werd het gemaal, dat de polder Blijdorp droog moest houden, voor het eerst onder stoom gebracht.

Rond 1800 is het gemaal afgebroken.

In 1928 is de polder Blijdorp opgehoogd met 3 meter zand uit de Waalhaven en bouwrijp gemaakt voor stadsuitbreiding en hier is de wijk Blijdorp verrezen.

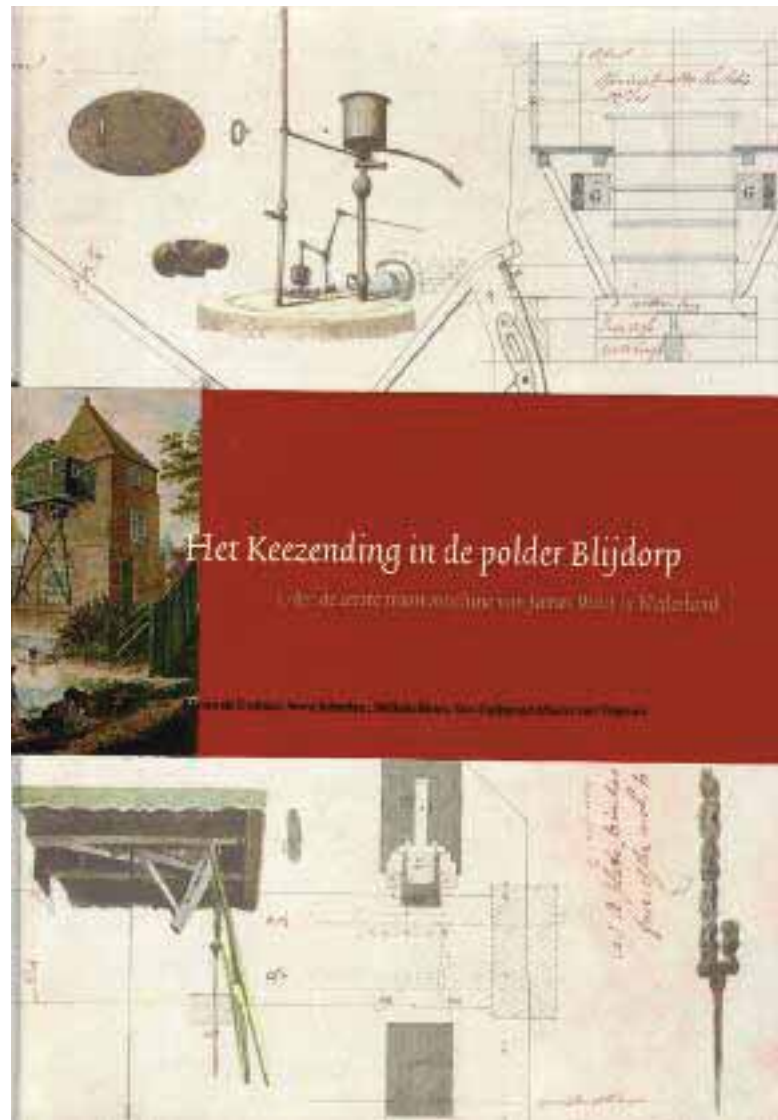
In 2005 komen de fundamenten van het gemaal aan het licht. Ultramoderne boortechniek is gebruikt op de plaats waar ooit de modernste vorm van polderbemaling werd toegepast. De tunnel van RandstadRail gaat dwars door de heipalen van het oude pompgebouw. Het Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam (BOOR) heeft uitgebreid onderzoek gedaan.

De realisatie van dit stukje geschiedenis op deze plaats is tot stand gekomen in samenwerking met de bouwer van RandstadRail, de Stichting Industrieel Erfgoed Rijnmond en de Deelgemeente Noord. Het Historisch Genootschap Rotterdam en Het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte zijn elk op eigen wijze partner in dit project.

Het boek over dit gemaal waar we op deze plaats al eerder melding van maakten is geschreven door Remmelt Daalder, Nora Schadee, Willem Boon, Ton Guiran en Marco van Trierum onder coördinatie van Paul van de Laar. Het is een interessante samenvatting van twee eeuwen innovatie in

Blijdorp, met veel foto's, tekeningen en informatie.

De ingang van het station Blijdorp is gevestigd aan de Statenweg nabij de kruising met de Stadhoudersweg. Het station, een ontwerp van architect Maarten Struijs, is een indrukwekkend schouwspel van lijnen gevormd door de muren, de vele trappen en roltrappen. Als materialen zijn glas, prachtig natuursteen en roestvrij staal gebruikt. De voertuigen rijden op 21 meter diepte. Op de perrons diep onder de grond wordt de reiziger door middel van grote panelen met tekeningen, foto's en teksten herinnerd aan de historie van deze plek. In beide rijrichtingen zijn meters grote panelen aangebracht waarop aan de hand van 4 thema's de geschiedenis wordt verhaald. In het boek zijn deze panelen ook afgedrukt. Speciaal voor de leden van Roterodamum wordt het boek, dat in de winkel €15,00 kost, aangeboden voor €12,50, incl. verzendkosten. U kunt het boek nog steeds bestellen door €12,50 over te maken op giro 77300 van Historisch Genootschap Rotterdam o.v.v. "het Keezending, ledenaanbieding". •

AGENDA

Agenda voor de Jaarvergadering van het Historisch Genootschap Roterodamum op woensdag 25 mei 2011 om 19.30 uur in Ahoy Rotterdam, Ahoy-weg 10 te Rotterdam.

Aanvang Jaarvergadering om 19.30 uur.
Gastspreker om 20.30 uur, de heer Jos van der Vegt, algemeen directeur van Ahoy NV, met aansluitend een rondleiding door het vernieuwde Sportpaleis Ahoy.

Agenda:

Opening

Ingekomen stukken / mededelingen

Verslag jaarvergadering 15 april 2010

Verslag secretaris over 2010

Verslag penningmeester over 2010

Verslag kascommissie 2010 en goedkeuring jaarstukken 2010

Benoeming kascommissie 2010

Rondvraag

Sluiting

Na een korte pauze (van 20.15 tot 20.30) zal de heer Jos van der Vegt, algemeen directeur van Ahoy Rotterdam NV, een presentatie geven over de grootscheepse verbouwing die het Sportpaleis Ahoy in 2010 heeft ondergaan. Hij zal ook terugblikken op 40 jaar Ahoy, met daarbij bijzondere aandacht voor deze Kroniek.

Aansluitend is er een groepsgewijze rondleiding door delen van het vernieuwde Sportpaleis, voor zover de bezetting en het gebruik van de ruimten dit toelaten.

De jaarstukken zijn per mail opvraagbaar bij de administratie onder adres: roterodamum@roterodamum.nl

Jaarexcursie Roterodamum, vrijdag 3 juni 2011

OUD EN NIEUW IN HET UTRECHTSE

Op de traditionele datum, namelijk de dag na Hemelvaartsdag, vindt de jaarlijkse excursie van ons Historisch Genootschap plaats. Met het openbaar vervoer nauwelijks te bereiken plaatsen, rondleidingen van deskundigen, koffie, lunch en borrel staan op het programma. Inhoudelijk is de dag een mengsel van quasi-oude architectuur in Haarzuilens, verfrissende nieuwbouw in Utrecht, en echt middeleeuws in Montfoort.

De bus staat **vrijdag 3 juni om 8.30 uur** voor ons klaar op het parkeerterrein van metrostation Capelle aan de IJssel, en vertrekt uiterlijk, en onverbiddelijk, om 8.45 uur. De eerste bestemming is kasteel De Haar, een laat negentiende-eeuwse fantasie ontsproten aan het brein van architect Pierre Cuijpers en Etienne, baron van Zuylens van Nijeveld. Toen Etienne in 1890 landgoed De Haar erfde, was het kasteel niet veel meer dan een bouwval die hoogstens dienst kon doen als steengroeve of als inspiratiebron voor romantische schilders. Gelukkig was Etienne in 1887 getrouwd met een baronesse De Rothschild zodat hij de ruïne geheel kon laten herbouwen. Op verzoek van de familie maakte Cuijpers er een kasteel van dat er uitziet als de droom van een kind dat ridders, ruiters en rovers wil spelen. Anderzijds werd het kasteel van centrale verwarming voorzien, een moderne keuken en zelfs een lift (nu overigens niet meer in gebruik). Na de ochtendkoffie zullen gidsen ons door het wonderbaarlijke kasteel rondleiden. We lunchen in de omgeving van de Nieuwe Hollandse

Waterlinie aan de zuidoost kant van de stad Utrecht, waarna we onder leiding van een kenner een tocht over de Universiteitscampus De Uithof zullen maken, oorspronkelijk militair terrein van de Waterlinie. Hier zijn nu de exacte en sociale faculteiten van de Universiteit van Utrecht gehuisvest, in spectaculaire architectonische scheppingen zoals het Minnaertgebouw van Willem Jan Neutelings en het 'educatorium' van Rem Koolhaas. Bij mooi weer zullen wij daarbij ook de fraaie Botanische Tuin bezoeken.

Ter afsluiting van de dag drinken we in het centrum van Montfoort een glaasje. Ook kunnen we een wandeling maken door dit stadje dat in 1329 stadsrecht kreeg. Resten van een slot en een klooster, intieme straatjes en de Janskerk - speciaal voor het Genootschap open - noden tot exploratie. Omstreeks 18.00 uur zijn we terug bij metrostation Capelse Brug.

Deelnemers moeten er rekening mee houden dat het bezoek aan kasteel De Haar nogal wat vraagt van hun loopvermogen: de bus kan niet tot voor het kasteel rijden, er is een toegangstrap en ook in het gebouw zijn er slechts trappen. De excursie-commissie heeft haar best gedaan de kosten van dit programma zo laag mogelijk te houden.

Inschrijving vindt plaats door overmaking van €65,- op rek.nr. 77 300 t.n.v. Historisch Genootschap Roterodamum o.v.v. 'Utrecht 2011'. **Ontvangst van dit bedrag geldt als bevestiging van uw deelname. U ontvangt dus geen aparte bevestiging.** Zonder tegenbericht zien wij u graag op **3 juni om 8.30 uur bij Metrostation Capelse Brug.**

Op 3 juni is het telefoonnummer voor verhindering of noodgevallen 06 24 611 477.

De excursiecommissie

Nora Schadee

Melanie Post van Ophem •

Foto: Oclipa (flickr.com)

FOTOPUZZEL

Alle inzenders hadden het bij het rechte eind. De afgebeelde foto liet het oude beursgebouw zien zoals dat tot het bombardement van 1940 aan het Westnieuwland heeft gestaan. De foto is afkomstig uit het gedenkboek van de Kamer van Koophandel dat in 1928 verscheen. Wie goed heeft gekeken, zag dat op de foto eenzelfde soort brievenbus stond als de bus die nu nog in Delfshaven staat en de voorkant van de vorige Kroniek sierde.

Het beursgebouw was ontworpen door Adriaan van der Werff en opgeleverd in 1736. Het stond op de plaats van de oude beurs uit 1635 waar tegenwoordig station Blaak staat. Het oude beursgebouw werd in de loop der tijd diverse malen verbouwd. Zo werd in 1867 de binnenplaats overkapt. Het gebouw zouden we tegenwoordig multifunctioneel noemen. Soms werd de hal door de schutters gebruikt voor exercitiën en op andere momenten voor zanguitvoeringen, turnwedstrijden en oefeningen van de vrijwillige brandweer. In het gebouw waren ook de kantoren van de Kamer van Koophandel en het Handelsregister gevestigd. De foto was zelfs afkomstig uit het gedenkboek van de Kamer van Koophandel dat in 1928 verscheen. Verder werd plaats geboden aan het Bataafse Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte.

De winnaar is Bianca ter Molen- v.d. Outer uit Apeldoorn.

De puzzel heeft deze keer een iets ander karakter en sluit aan op het thema van deze Kroniek: Ahoy.

Ahoy's muziekgeschiedenis is indrukwekkend en onevenaarbaar. Juist die bijzondere reputatie draagt er al veertig jaar toe bij dat dit Rotterdamse megapodium staat voor net die portie meerwaarde, zowel voor artiest als voor consument. De weg naar die unieke status is in de voorbije vier decennia door vooral Rob Verhorst fotografisch vastgelegd in 'ontelbare' opnamen van de meest spectaculaire dan wel meest onvergetelijke momenten. Het fotoboek *Ahoy 40 years in concert* is zijn uitgebalanceerde overzicht van een geweldige brok Nederlandse muziekhistorie van internationale allure. Uren (na)genieten zijn ermee gegarandeerd.

Wilt u een van deze collectors items winnen? Dat kan! We geven er 5 weg aan leden van Roterodamum. Beantwoord onderstaande vraag en e-mail uw antwoord voor vrijdag 27 mei naar ahoy40jaar@ahoy.nl. De winnaars worden per e-mail op de hoogte gebracht. Heeft u geen e-mail stuur uw antwoord dan voor woensdag 25 mei naar de redacteur van Kroniek die er voor zal zorgen dat uw antwoord bijtijds bij Ahoy terecht komt.

Wie was de eerste artiest die optrad in Ahoy 1971?

- A. Frank Zappa
- B. Santana
- C. Pink Floyd

Het boek is tevens in beperkte oplage verkrijgbaar bij de Kassa van Ahoy voor €34,95. •